

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 18.10.2016.
SWD(2016) 331 final

RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE

SAŽETAK PROCJENE UČINKA

Priložen dokumentu

Prijedlog Odluke Europskog parlamenta i Vijeća

o sudjelovanju Unije u Partnerstvu za istraživanja i inovacije na mediteranskom području (PRIMA), koje zajednički provodi nekoliko država članica

{COM(2016) 662 final}
{SWD(2016) 332 final}

Sažetak
Procjena učinka – Prijedlog Odluke Europskog parlamenta i Vijeća o sudjelovanju Europske unije u Partnerstvu za istraživanja i inovacije na mediteranskom području (PRIMA)
A. Potreba za djelovanjem
Sustavima prehrane i opskrbe vodom na mediteranskom području upravlja se na neodrživ način. Taj problem pogoršavaju klimatske promjene te on ima znatne posljedice i na drugim razinama, uključujući društvenu i gospodarsku zabrinutost, nestabilnost i vanjske migracije.   Glavni je razlog neodrživog upravljanja sustavima prehrane i opskrbe vodom na mediteranskom području nepostojanje skupa zajedničkih inovativnih rješenja koja bi bila prilagođena lokalnoj situaciji u regiji, koja se lako mogu primijeniti diljem regije i koja su u potpunosti isprobana i dokazana na terenu.   Ne očekuje se da će se ta rješenja pojaviti ubrzo jer sveukupna razina ulaganja u istraživanja i inovacije na Mediteranu ne odgovara veličini regionalnog izazova; razine ulaganja znatno se razlikuju među pojedinim zemljama; financiranje nije dobro usmjereno na rješavanje problema vode i prehrane; relevantni uključeni dionici – primjerice oni iz privatnog sektora – nemaju uvijek dovoljno snažne sposobnosti za istraživanja i inovacije; suradnja u području istraživanja i inovacija između država članica EU-a i zemalja južnog i istočnog Mediterana previše je fragmentirana (uglavnom je uređena bilateralnim sporazumima) da bi mogla imati znatan učinak.
Što se nastoji postići ovom inicijativom?
Opći je cilj razviti u potpunosti isprobana i dokazana zajednička inovativna rješenja u području sustava prehrane i opskrbe vodom koja su prijeko potrebna mediteranskoj regiji te tako te sustave učiniti, učinkovitijima, isplativijima i održivijima te pridonijeti rješavanju problema više razine u području prehrane, zdravlja, blagostanja i migracija.   Taj opći cilj može se razložiti na sljedeća četiri posebna cilja: – stvaranje stabilnog, dugoročnog, zajedničkog strateškog programa u području sustava prehrane i opskrbe vodom,   – usmjeravanje svih nacionalnih programa u području istraživanja i inovacija na provedbu strateškog programa istraživanja i inovacija,   – strukturna uključenost svih relevantnih subjekata iz područja istraživanja i inovacija (iz javnog i privatnog sektora) u provedbu strateškog programa istraživanja i inovacija udruživanjem znanja i financijskih sredstava kako bi se postigla potrebna kritična masa,   – jačanje financiranja istraživanja i inovacija te sposobnosti provedbe svih uključenih subjekata.
Koja je dodana vrijednost djelovanja na razini EU-a?
Inicijativa je u potpunom skladu s novim Okvirom za partnerstvo s trećim zemljama u okviru Europskog migracijskog programa jer se njome obuhvaćaju neki od temeljnih uzroka migracija; jasno se smjestila na sjecištu istraživanja, klimatskih promjena, okoliša i poljoprivrednih politika; te daje primjer novog modela razvojne suradnje koji promiče novi okvir za partnerstvo utoliko što uključuje privatne ulagače, iskorištava ograničena proračunska sredstva te se usmjerava na mala i srednja poduzeća (MSP-ove) i održivu infrastrukturu.   Jedino je djelovanjem na razini EU-a moguće postići dobro koordiniran i integriran program koji bi imao odgovarajuće područje primjene, raspon i kritičnu masu za ostvarivanje posebnih i općih ciljeva. Obilježje djelovanja na razini EU-a jest snažan učinak financijske poluge jer aktivira znatna dodatna javna i privatna ulaganja. Stvara i učinke koji sežu dalje od politika i rješenja u području istraživanja i inovacija, čime se podupiru vanjske politike EU-a i napor da se riješe temeljni uzroci migracija. Sudjelovanjem EU-a u programu PRIMA vjerojatno će se i povećati vidljivost i globalna odgovornost Europe u duhu susjedske politike EU-a, koja potiče diferencijaciju i veću zajedničku odgovornost s partnerima iz susjedstva.
B. Rješenja
Koje su se zakonodavne i nezakonodavne političke opcije razmatrale? Daje li se prednost nekoj od opcija? Zašto?
Opcija 0.: Bez promjene politika – Osnovni scenarij – Programom Obzor 2020. i dalje će se pružati podrška općenitim problemima s vodom i hranom metodom <i>ad hoc</i>. Malo je vjerojatno da će se pokrenuti posebne inicijative za integriranje mediteranskih sustava istraživanja i inovacija. Pojedinačna djelovanja obično bi trajala 3 – 4 godine. Učinak bi bio ograničen. Ovoj se opciji ne daje prednost.   Opcija 1.: Djelovanje zajedničkog fonda ERA-NET – Glavna aktivnost u okviru programa Obzor 2020. bila bi provedba jedinstvenog sufinanciranog zajedničkog poziva na podnošenje prijedloga za pojedinačna djelovanja

(ili nekoliko njih), što bi rezultiralo financiranjem transnacionalnih istraživačkih i/ili inovacijskih projekata. Pojedinačna djelovanja obično bi trajala 5 godina. Ne bi bilo moguće znatnije se baviti inovacijskom dimenzijom programa jer su nacionalni programi koji bi surađivali i koordinirali svoje aktivnosti uglavnom usmjereni na istraživačke aktivnosti javnih istraživačkih organizacija. Ne očekuje se da bi se opcijom 1. nacionalni programi financiranja integrirali u zajednički strateški program istraživanja. Ovoj se opciji ne daje prednost.

Opcija 2.: Zajednički program PRIMA utemeljen na članku 185. UFEU-a – Ovom se opcijom EU-u omogućava da otvori prostor za svoje sudjelovanje u programima istraživanja i razvoja koje provodi nekoliko država članica, uključujući i sudjelovanje u strukturama stvorenima za provedbu tih programa. Člankom 26. Uredbe o okvirnom programu Obzor 2020. utvrđeni su uvjeti i kriteriji za određivanje i predlaganje inicijative u skladu s člankom 185. UFEU-a. Među ostalim je kriterijima i taj da Komisija može predložiti inicijative u skladu s člankom 185. samo ako postoji potreba za posebnom provedbenom strukturom i ako su se države sudionice obvezale na viši stupanj integracije na znanstvenoj, upravljačkoj i financijskoj razini. Ova opcija uključuje sastavljanje opsežnog strateškog istraživačkog programa i njegovu potpunu provedbu putem više transnacionalnih poziva na podnošenje prijedloga, što poduzima nekoliko država sudionica, a provodi se putem namjenske provedbene strukture (tijelo za financiranje NPS-a). Ovo je u pravilu dugoročna obveza (deset godina). Unija će pružiti financijsku potporu jednaku iznosu nacionalnih ulaganja. Ovo je najbolja opcija za postizanje posebnih i općih ciljeva te posebno za provedbu niza pokusnih i pokaznih aktivnosti u strateški važnim područjima povezanim sa sustavima prehrane i opskrbe vodom. Uzima u obzir sva iskustva – u pogledu upravljanja financijskim doprinosima EU-a, postizanja učinka itd. – stečena tijekom provedbe prošlih i trenutačnih inicijativa uspostavljenih u skladu s člankom 185. Ova je opcija zamišljena i tako da se njome osigura dobro financijsko upravljanje te zaštite financijski interesi Europske unije primjerenim ex-ante provjerama, financijskim izvješćivanjem i ex-post provjerom.

Tko podržava koju opciju?

Na temelju internetskog savjetovanja s dionicima zaključeno je da je **opcija 2.** najbolja politička opcija. Stručna skupina u svom izvješću također proglašava **opciju 2.** najpovoljnijom političkom opcijom. Gledano iz šire političke perspektive, opcija davanja prednosti mora biti razmjerna važnosti problema koji se mora riješiti i njegovoj ozbiljnosti, potrebi da se riješi u potpunosti i bez odgađanja te nastojanju i predanosti sudionika da posvete dovoljno financijskih sredstava i kolektivne svijesti osiguranju uspješnog ishoda. Gledano na taj način, zbog moguće više razine **djelotvornosti** u postizanju utvrđenih ciljeva, bolje **učinkovitosti** provedbe i veće **usklađenosti** s drugim politikama i programima, opcija 2. čini se najprimjerenijom, iako ni ona nije u potpunosti sigurna od mnogih rizika koji bi morali biti smanjeni na odgovarajući način.

C. Učinci najbolje opcije

Koje su prednosti opcije kojoj se daje prednost (ako ih ima, inače glavne prednosti)?

Opcijom koja je nastala na temelju članka 185. i kojoj se daje prednost postići će se brza integracija nacionalnih programa i aktivnosti u području istraživanja i inovacija na mediteranskom području. Njome će se osigurati učinkovito i djelotvorno donošenje u potpunosti isprobanih i dokazanih, zajedničkih, inovativnih i integriranih rješenja za održivo upravljanje sustavima prehrane i opskrbe vodom. MSP-ovi i ostala poduzeća iz sektora hrane i vode na mediteranskom području dobit će više mogućnosti. Ta opcija imat će dalekosežne pozitivne utjecaje na okoliš. Poboljšat će život poljoprivrednika. Proizvest će zapažene pozitivne gospodarske učinke. Poboljšat će prehranu i zdravlje ljudi na mediteranskom području. Pridonijet će i većoj političkoj stabilnosti te smanjenju unutarnjih i vanjskih migracija.

Koliki su troškovi opcije kojoj se daje prednost (ako ih ima, inače glavni troškovi)?

U ovu je inicijativu potrebno uložiti 200 milijuna EUR iz programa Obzor 2020. tijekom 10 godina trajanja zajedničkog programa PRIMA. Iznos tog financijskog doprinosa EU-a odgovara iznosu na koji su se obvezale države sudionice. Utvrdit će se jasna podjela rada između financijskog doprinosa EU-a i financijskog doprinosa država sudionica. Financijski doprinos EU-a uglavnom će biti usmjeren na aktivnosti u području istraživanja i inovacija na višim razinama tehnološke spremnosti u obliku potpore (s potrebnom kritičnom masom) ograničenom broju strateški odabranih pokusnih i demonstracijskih aktivnosti. Nacionalni financijski doprinosi bit će usmjereni na aktivnosti u području istraživanja i inovacija na nižim razinama tehnološke spremnosti, poput radnji mobilnosti i osposobljavanja, aktivnosti umrežavanja itd. Godišnjim planovima rada osigurat će se dosljednost svih aktivnosti i njihova usmjerenost na postizanje operativnih, posebnih i općih ciljeva.

Kakav će biti utjecaj na poduzeća, mala i srednja poduzeća te mikropoduzeća?

Inicijativom će se poduzećima, MSP-ovima i mikropoduzećima na mediteranskom području, pogotovo onima u sektoru vode i hrane, otvoriti više gospodarskih mogućnosti. Mikropoduzeća te mala i srednja poduzeća glavni su pokretač gospodarstva i zapošljavanja na mediteranskom području. MSP-ovi u području prehrambene industrije čine velik dio ukupnog broja MSP-ova i imaju mnogo potencijala za inovacije. Prema mišljenju stručne skupine programa PRIMA, polovina MSP-ova u području prehrane mogla bi izvoditi inovativne aktivnosti, zbog

čega bi se u mnogo većoj mjeri mogli uključiti, primjerice, u lance vrijednosti prehrambene industrije.
Hoće li postojati znatan utjecaj na nacionalne proračune i uprave?
U okviru spomenute inicijative države sudionice pridonijele bi s 200 milijuna EUR. Inicijativom bi se u potpunosti obuhvatili dionici iz javnog sektora u svim državama sudionicama – ministarstva, agencije i ostala tijela za financiranje unutar zemalja EU-a i trećih zemalja – koji imaju interes za probleme s kojima se suočava mediteranska regija u području sustava prehrane i opskrbe vodom. Prijenos znanja i stvaranje vještina smatraju se glavnim učinkom provedbe opcije 2. jer podrazumijevaju stvaranje novih i integriranih načina rada prema mediteranskoj regiji u području istraživanja i inovacija.
Hoće li biti drugih bitnih učinaka?
Učinci opcije koja je nastala na temelju članka 185. široki su i obuhvaćaju učinke na istraživanja i inovacije te industrijske, okolišne, poljoprivredne, prehrambene, zdravstvene, političke i migracijske učinke. .
D. Daljnje mjere
Kada će se politika preispitati?
U slučaju inicijativa nastalih na temelju članka 185. djelotvornost bi se trebala ocjenjivati na razini programa (jesu li postignuti opći ciljevi) i na nacionalnoj razini (jesu li postignuti ciljevi pojedinih zemalja). Predviđena je i privremena i konačna neovisna evaluacija. Uvjeti i potrebni podaci za te evaluacije moraju se odrediti na početku inicijative nastale na temelju članka 185.